

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Doctrinae Saxonicarvm Ecclesiarvm, Scripta
Anno Domini M. D. LI. Vt Synodo Tridentinae Exhiberetvr**

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1554

VD16 C 4808

De Ecclesia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35345

tur hæc mala, & dicitur peccatum non regnans, seu ueniale: & non effunditur Spiritus sanctus. Hanc doctrinam de discrimine peccatorum ueram, perspicuam, & Ecclesiæ necessariam esse, manifestum est. De qua tamen quales labyrinthi disputationum sint in libris Aduersariorū, multi norunt.

Postquam uerò breuiter exposuimus summam doctrinæ de iustificatione, nunc & argumenta, quæ contra hanc sententiā obijciuntur, explicanda & refutanda erant. Sed quia alij alia obijciunt, confessionem nostrā recitauimus, & offerimus nos ad longiores explicaciones in singulis membris confessionis.

DE ECCLESIA.

Vult Deus intelligi, genus humanum non casu nasci, sed à Deo conditum esse, & conditum non ad æternum exitum, sed ut colligat sibi in genere humano Ecclesiam, cui in omni æternitate communicet sese, suam sapiētiam, bonitatem, & lætitiā. Et uult conspici filium propter quem, & per quem inenarrabili sapiētia

entia & immensa misericordia hanc miseram naturam hominum restituit. Ideo semper in genere humano cœtum esse uoluit, cui tradidit doctrinam de Filio, & in quo filius ipse instituit & conseruauit ministerium custodiendæ & propagandæ eius doctrinæ, per quam & efficax fuit, est, & erit. Et multos ad se conuertit, sicut manifestè inquit Paulus: Euangelium est potentia Dei, ad salutem omni credenti.

Sed mirandum & dolendum est, maximam partem generis humani horribili furore contemnere uocem & testimonia Dei, & filium Dei: & in ipso cœtu, qui nomē habet Ecclesie, multas dilacerationes semper factas esse, & ueram Ecclesiam ab externis et domesticis hostibus oppugnatam esse. Hæc dissidia cum homines intuentur, & quidem uident imperijs, multitudine & gloria antecellere eos, qui alias doctrinas pugnantes cum Euangelio amplectuntur, dubitant an sit aliqua Dei Ecclesia, quænam, & qualis, & ubi sit.

Ac prophanis dijudicatio difficilis est: sed uera Ecclesia scit ex testimonijs diuina-

nis, unde sint tanti hominum furores, & inter eos tamen seruari Ecclesiam Dei: & discernit eam à cæteris gentibus, & scit quanam, qualis, & ubi sit.

Vt igitur contra has dubitationes magis confirmarentur omnes sancti, articulus in symbolo propositus est: Credo esse Ecclesiam sanctam catholicam. Hac professione affirmamus, non abiectum esse totum genus humanum à Deo, sed esse, & mansuram esse aliquam ueram Ecclesiam, ratas esse Dei promissiones, adhuc regnare filium Dei, recipere & saluare inuocantes. Et hac erecti consolatione, Deo gratias agimus, & eum inuocamus, & petimus, accipimus, & expectamus aeterna bona.

Propter hanc commonefactionem & consolationem articulus in Symbolo recitatur, cum quidem hæc ipsa doctrina de conseruatione Ecclesiæ sæpissimè repetita sit in concionibus diuinis, ut Esaiaë 59. Hoc foedus meum cum eis, dicit Dominus, Spiritus meus qui est in te, & uerba mea quæ posui in ore tuo, non recedent ab ore tuo, nec ab ore seminis tui, dicit Dominus

Es/4.59

Dominus, deinceps & in sempiternum.
 Et Dominus inquit, Ego uobiscum sum *Mat. 28*
 omnibus diebus, usq; ad consummatio-
 nem seculi. Est & hæc dulcis consolatio,
 quòd non alibi sint hæredes uitæ æternæ,
 nisi in cœtu uocatorũ, iuxta illud: Quos *Rom. 8*
 elegit, hos & uocauit.

Non uagentur animi, intuentes hoc la-
 cerum corpus Ecclesię, & somniantes for-
 tassis alibi aliquos qui ignorant Euange-
 lium, tamen esse sanctos & domicilium
 Dei, Fabium, Scipionem, Aristidem, &
 similes. Sed huc refer oculos. In hoc cœ-
 tu uocatorum certò scias aliquos electos
 esse, & ad hunc cœtum te adiungito, con-
 fessione & inuocatione. Sicut dicit *Psal. 26*
 26. Vnum petij à Domino, hoc requiro,
 ut habitem in domo Domini, omnibus
 diebus uitæ meæ, ut uideam uoluntatem
 Domini, & uisitem templum eius.

Non igitur de Ecclesia, tanquã de Idea
 Platonica loquimur, sed Ecclesiam mon-
 stramus, quæ conspici & exaudiri potest,
 iuxta illud: In omnem terram exiuit sonus *Psal. 18*
 eorum. Vult exaudiri filium æternus pa-
 ter, in toto genere humano, sicut inquit,

E 3 Hunc

Mat. 17 Hunc audite. Et *Psal. 2.* Ego constituo
Psal. 2 regem meum in monte Sion, prædicabo
 præceptum: Dominus dixit ad me, filius
 meus es tu, ego hodie genui te, Et nunc
 reges intelligite &c.

Dicimus igitur, Ecclesiam uisibilem in
 hac uita, cœtum esse amplectentium Eu-
 angelium Christi, et rectè utentium Sacra-
 mentis, in quo filius Dei per ministerium
 Euangelij est efficax, & multos ad uitam
 æternam regenerat. In quo cœtu tamen
 multi non sunt sancti, sed de uera doc-
 trina consentientes: ut Mariæ tempore
 erant Ecclesia, Zacharias, Simeon, Io-
 seph, Elisabeth, Maria, Anna, Pastores,
 & alij multi, qui de pura doctrina consen-
 tiebant, & audiebant non Saducæos aut
 Phariseos, sed Zachariam, Simeonem,
 Annam, Mariam, & similes &c. Nam et-
 iam cum ualde exiguus cœtus est, tamen
 Deus aliquas reliquias seruat, quarum
 uox & confessio exauditur, & subinde
Esa. 1 ministerium instaurat, iuxta illud: Nisi
 Dominus reliquisset nobis semen, sicut
 Sodoma essemus &c.

Itaque quæ sit Ecclesia, & qualis sit, &
 ubi

ubi sit, hæc descriptio indicat, sumta ex manifestis testimonijs diuinis. Nihil dubium est, Ecclesiam alligatam esse ad Euangelium, ut Paulus inquit: Si quis aliud Euangelium docet, anathema sit. Et Ioan. Gal. 1
 10. Oues meæ uocem meam audiunt. Et Ioan. 10
 Ioan. 14. Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & pater meus diliget eum, & ueniet ad eum, & mansionem apud eum faciemus. Et Ioan. 17. Sanctifica eos Ioan. 17
 in sermone tuo, sermo tuus est ueritas.

Non sunt igitur membra Ecclesie Dei, etiamsi titulum & imperia tenent, Saducæi, Pharisei, & similes, Pontifices, & alij, qui aliam doctrinam proponunt, dissentientem ab Euangelio, & stabiliunt idola pertinaciter.

Manifestum est autem, aliud genus doctrinæ, dissentiens ab Euangelio, aduersarios tradere & propugnare, qui docent legem Dei impleri obedientia nostra in hac uita, & hanc obedientiam mereri remissionem peccatorum. Item, Hac obedientia homines iustos esse coram Deo: Item, Præuam concupiscentiã non esse peccatum, nec malum pugnant cum lege Dei.

E 4   Item,

Item, dubitandum esse cōuersis, an sint in gratia, & hanc dubitationem non esse peccatum. Item, Inuocandos esse homines mortuos. Item, Cultus Dei esse discrimina ciborum, uota monastica, & alios ritus sine mandato Dei electos. Item, Oblationem in missa mereri facienti & alijs uiuis & mortuis remissionem peccatorum, & alia. Item, alias prophanationes Sacramenti multiplices & horrendas.

Item, Episcopos posse instituere cultus Dei, & peccata mortalia esse uiolationem cultuum, qui ab eis instituuntur. Item, Possesse legem de cœlibatu imponere ulli ordini hominum. Item, Enumerationem singulorum delictorum necessariam esse ad remissionem peccatorum. Item, Satisfactiones Canonicas, compensationes esse pœnarum purgatorij.

Item, Synodos, in quibus soli Episcopi dicunt sententias, non posse errare. Item, Qui consecrant olea, & alias res sine mandato diuino, & tribuunt eis uim diuinam contra peccata & diabolos & morbos. Item, Qui inuocationes ad certas statuas approbant, quasi ibi plus sit auxiliij. Item,
Qui

Qui interficiunt homines honestos, tantum quia hos errores improbant, & ueritatem profitentur.

Hæc cum sint palam ethnica & idololatrica, manifestum est, defensores eorum non esse membra Ecclesiæ, sed dominari, sicut Pharisei & Saducei dominabantur. Interea tamen fuerunt, sunt, & erunt Ecclesia Dei, homines retinentes fundamentum, etiamsi alij plus, alij minus lucis habuerunt, habent, et habebunt. Et interdum etiam sancti stipulas extruunt supra fundamentum, cum præsertim in hac temporum miseria multis qui habent initia fidei, non concedatur, ut erudiri, & cum doctioribus colloqui possint. Hi sunt tamen in eorum numero, quibus iubet Deus parci. Ezech. 9. Qui gemunt et dolent, propterea quod errores stabiliuntur. 1. Cor. 3
Eze. 9

Præcipue igitur ex uoce doctrinæ iudicandum est, & iudicari potest, quæ & ubi sit uera Ecclesia, quæ uoce ueræ doctrinæ, deinde & legitimo usu Sacramentorū ab alijs gentibus discernitur: & quæ sit uox ueræ doctrinæ, ostendunt ipsa scripta Prophetica & Apostolica, & Symbola. In his

E 5 non

non est ambigua doctrina de fundamento, uidelicet de articulis fidei, de essentia & uoluntate Dei, de filio redemptore, de lege, de promissionibus, de usu Sacramentorum, de ministerio. Et manifestum est, nulli creaturæ, non angelis, non hominibus concessum esse, mutare doctrinam à Deo traditam.

Ioan. 18 Qualis autem sit Ecclesia, ostendit filius Dei, inquit: Regnum meum non est de hoc mundo. Item, Sicut pater meus misit me, sic ego mitto uos. Colligitur uoce ministrorum Euangelij æterna Ecclesia Deo. Hoc immensum beneficium Dei agnoscere & grati celebrare debemus.

Eph. 4 Quanquam autem Ecclesia est cœtus, qui conspici & exaudiri potest, tamē discernendus est ab imperijs politicis, seu gentibus gladium. Nec iure diuino Episcopi habent potestatem gladio puniendi non obediētes, nec imperia mundi occupandi, & tamen in ea ordo est, iuxta illud: Ascendit, dat dona hominibus, Apostolos, Prophetas, Euangelistas, Pastores & Doctores.

Filius Dei est summus sacerdos, unctus ab

ab æterno patre, qui ut non funditus intereat Ecclesia, ministros Euangelij ei attribuit, partim à se immediatè uocatos, ut Prophetas & Apostolos, partim uocatione humana electos. Nam & Ecclesiæ electionem approbat, & immensa bonitate efficax est, etiã sonante Euangelio per electos suffragijs, aut nomine Ecclesiæ.

Retinemus igitur & in nostris Ecclesijs publicũ ritum ordinationis, quo commendatur ministerium Euangelij uiris electis, quorum mores & doctrinam prius exploramus.

Et de dignitate ministerij fideliter docemus Ecclesias. Nihil dici maius potest, quàm quod filius Dei inquit: Sicut pater Ioan. 20 meus misit me, sic et ego mitto uos: Ostendit & quæ mandata det, prædicare Euangelium: & affirmat, se per uocem illorum efficacem fore, sicut pater ostendit se efficacem esse per filium.

Proponimus et mandata Dei: Qui uos Luc. 10 audit, me audit: qui uos spernit, me spernit. Item, Obedite præpositis uestris. Nec Heb. 13 tamen hæc dicta regnum constituunt extra Euangelium, sed obedientiam præcipiunt,

unt, debitam uoci Euangelij: & ad ministerium hæc pertinent, docere Euangelium, administrare Sacramenta, uocem absolutionis impertire petentibus, qui non perseverant in manifestis delictis, ordinare ministros Euangelij ritè uocatos & exploratos, exercere iudicia Ecclesiæ legitimo modo: de ijs qui manifestorum criminum in moribus aut doctrina rei sunt, & contra contumaces, sententiam excommunicationis ferre, & conuersos rursus absoluerè & recipere. Hæc ut ritè fiant, etiam Consistoria in Ecclesijs nostris constituta sunt.

Diximus autem in descriptione Ecclesiæ, multos in hac uisibili Ecclesia esse non sanctos, qui tamen externa professione ueram doctrinam amplectuntur: quia Donatistas improbamus, qui finxerunt, ministerium eorum qui non sunt sancti, non esse efficax.

Improbamus & colluuiem Anabaptisticam, quæ finxit Ecclesiam uisibilem, in qua omnes sint sancti, Ac fatemur, de Ecclesia uisibili in hac uita sentiendū esse, sicut inquit Dominus Matth. 13. Simile est regnum

Mat. 13

cut inquit Dominus Matth. 13. Simile est regnum

regnum cœlorum sagenæ missæ in mare,
 qua boni & mali pisces colliguntur. Sed
 tamen hi qui fiunt hostes ueræ doctrinæ,
 desinunt esse membra huius uisibilis con-
 gregations, iuxta hoc dictum: Si quis ali- *Gal. 1*
 ud Euangelium docet, anathema sit.

DE SACRAMENTIS.

Discernunt Ecclesiam à cæteris genti-
 bus, & ritus quidam diuinitus insti-
 tuti, qui nominantur usitatè Sacramenta:
 ut Baptismus, & Cœna Domini: quæ ta-
 men non sunt tantum signa professionis,
 sed multo magis (ut uetustas dixit) signa
 gratiæ: id est, sunt cæremoniæ additæ pro
 missione Euangelij de gratia: id est, de gra-
 tuita remissionē peccatorum, & de recon-
 ciliatione, & de toto beneficio redemptio-
 nis: quæ ita instituta sunt, ut singuli eis
 utantur: quia sunt pignora & testimonia,
 quæ ostendunt, ad singulos pertinere be-
 neficia in Euangelio promissa. Nam uox
 Euangelij generalis est. Hanc testatur hic
 usus, pertinere ad singulos qui Sacra-
 mentis utuntur.

DE BAPTISMO.

Baptismus